

FIȘA DISCIPLINEI¹

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918”
1.2. Facultatea	de TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.3. Departamentul	de TEOLOGIE ȘI MUZICA RELIGIOASĂ
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE (ORTODOXĂ)
1.5. Ciclul de studii	Licență (2019-2023)
1.6. Programul de studii	Teologie Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Teologia liturgică. Liturgica generală (II)			2.2. Cod disciplină	TP 310		
2.3. Titularul activității de curs	Dumitru A. VANCA						
2.4. Titularul activității de seminar							
2.5. Anul de studiu	III	2.6. Semestrul	II	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	Ob, FD

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					12
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					4
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					-
• Tutorat					1
• Examinări					2
• Alte activități (exersări practice)					14

3.7 Total ore studiu individual	33
3.8 Total ore din planul de învățământ	42
3.9 Total ore pe semestru	75
3.10 Numărul de credite (ETCS)	3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	TP 101; TP 102; TP 103; TP 104; TP 105; TP 106; TP 201; TP 202; TP 203; TP 204; TP 205; TP 206; TP 309
4.2. de competențe	Dicție, auz muzical

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Videoproiector, lap-top, flipchart
5.2. de desfășurarea a	Sală dotată cu tablă

¹ Întocmită în acord cu programa recomandată de Sectorul Teologic-Educational al Patriarhiei Române, prin adresa Nr. 6.872/19.06.2015

seminarului/laboratorului	
---------------------------	--

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> - Cunoașterea și utilizarea terminologiei liturgice; - Cunoașterea, definirea și înțelegerea evoluției istorice a rânduielilor liturgice ale Bisericii Ortodoxe; - Cunoașterea și aplicarea practică a lucrărilor sacramentale; - Cunoașterea și aplicarea calendarului creștin-ortodox; - Cunoaște și înțelege conceptul de persoană liturgică - Aplică teorii și metode realităților practice pastorale
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicarea regulilor de muncă organizată și eficientă, a unor atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională; - Culege informații din medii științifice străine, adaptând și aplicând aceste valori noi propriei doctrine și practici liturgice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Disciplina urmărește dobândirea cunoștințelor teoretice privind evoluția, semnificația și întrebuințarea calendarului liturgic al Bisericii Ortodoxe
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - Cunoaște și poate aplica conceptul de timp liturgic, praznice și sărbători creștine; - Definește și explică conceptul de postire liturgică și postire ascetică; - Cunoaște posturile majore și zilele importante de postire în cultul Bisericii Ortodoxe; - Cunoaște evoluția istorică a calendarului, dezbaterile teologice în această privință și nominalizează corect principalele sărbători și data acestora;

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere Noțiuni introductive; bibliografia obligatorie și bibliografia recomandată; Structura cursului; metodologie de predare și de examinare; cerințele disciplinei etc. Începuturile artei creștine: spațiul și decorațiile parietale. Obiecte creștine timpurii Caracterul simbolic și epifanic al artei sacre. Perioadele mai importante ale artei creștine/bizantine	Prezentare lucrări de seminar: argumentări, dezbateri academice; Prezentare noutăți bibliografice	2 ore fizice
2. Arta creștină timpurie: Catacombele creștine și caracterul alegoric și simbolic al artei creștine; Dura Europos și caracterul catehetic al artei răsăritene	Prezentare lucrări de seminar: argumentări, dezbateri academice; Prezentare noutăți bibliografice	2 ore fizice
3. Spațiul sacru și spațiul profan Funcția liturgică a spațiului sacru. Spațiul liturgic înainte de Hristos: cortul, templul sinagoga	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
4. Primele spații liturgice creștine Bisericile siriace și modelul sinagoga al primeleor biserici creștine. Teologia spațiului sacru în perioada preconstantiniană	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
5. Spațiul liturgic și sacralitatea sa după sec. III Constantin, bazilica și schimbarea percepției asupra sacralității spațiului liturgic; Justinian și modelul Ag.Sophia	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
6. Stilurile principale ale arhitecturii creștine Stilul bazilical; Stilul bizantin; Stilul roman; Stilul Gotic;	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice

Alte stiluri: Renascentist, baroc, rococo etc. Curentul modernist și noua arhitectură religioasă		
7. Spațiul și mistagogia liturgică	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
8. Artă creștină până la Constantin cel Mare Artă figurativă a primelor veacuri. Caracterul simbolic și alegoric al artei figurative în primele veacuri. Artă imperială și funcțiunea ideologică a imaginilor sacre. Imaginea devine icoană.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
9. Sinodul Quinisext și artă sacră	Prelegere Videoproiector	2 ore fizice
10-12. Iconoclasmul și definirea dogmatică a icoanei Începuturile iconoclasmului și rădăcinile sale. Constantin V și Sinodul de la Hieria. Apologetii sfințelor icoane. Sinodul VII ecumenic. Politica imperială și monahismul în disputa privind sfințele icoane.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	6 ore fizice
13. Teologie și iconologie Doctrina ortodoxă privind sfințele icoane. Relația dintre icoană și doctrina Bisericilor.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
14. Iconografia modernă și noi tendințe artistice Noi curente iconografice: Arsenie Boca-Biserica Draganescu; Ioan Popa și Arca noetica.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
8.2. Bibliografie		
<ol style="list-style-type: none"> 1. EVDOCHIMOV, Paul, <i>Artă icoanei, o teologie a frumuseții</i>, trad. Grigore Moga și Petru Moga, Meridiane, București 1992; 2. FLORENSKY, Pavel, <i>Iconostasul</i>, trad. B. Buzilă, Anastasia, București 1994; 3. GRABAR Andre, <i>Iconoclasmul bizantin. Dosarul arheologic</i>, trad. Daniel Barbu, Meridiane, București 1991 4. OZOLIN NICOLAS, <i>Chipul lui Dumnezeu- chipul omului</i>, Anastasia, p.... 5. QUENOT, Michele, <i>Icoana, fereastră spre absolut</i>, trad. V. Răducă, Enciclopedică, București 1993; 6. SIMEON al Tesalonicului, <i>Tratat asupra tuturor dogmelor noastre ortodoxe...</i>, trad. Toma Theodorescu, Buc, 1865 și reeditat în II volume la Suceava, 2003; 7. TAFT, Robert F., <i>Ritul bizantin</i>, trad. rom., Pr. Dumitru Vanca și Alin Mehes, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2008; 8. TRUBEȚKOY Evgheni, 3 eseuri despre icoană, p. 17... 9. USPENSKY, Leonid, <i>Teologia icoanei</i>, București, Ed. Anastasia, 2009; 10. USPENSKY, Leonid, <i>Teologia icoanei</i>, trad. T. Baconsky, Anastasia, București 1994; 11. VANCA, Dumitru, <i>Icoana și Cateheza</i>, ed. Reîntregirea, 2005, Alba Iulia; 12. Situri artă: http://pro.wikipedia.org 		
8.3. Seminar /Laborator		
1-7. Utrenia - tipicul și structura Utreniei duminicii și a praznicelor (sâmbătă seara); - tipicul și structura Utreniei de peste săptămână; - Utrenii speciale;	Exerciții practice	4 ore
8-10. Arhitectura liturgică - Vizită de studiu la sinagoga din localitate și la alte edificii religioase; - Exerciții de identificare a elementelor arhitecturale specifice diferite stiluri arhitecturale;	Exerciții practice	7 ore fizice

11-13. Iconografie și iconologie - Vizită de studiu și analize stilistice și cromatice ale icoanei bizantine (Muzeul Apulum, Muzeicon, Biserici cu iconografie reprezentativă etc.	Exerciții practice	7 ore fizice
14. Întocmirea unui dosar pentru construire/ reparare-restaurare edificiu sau pictură - Documentele necesare pentru întocmirea unui dosar de pictură; - Întocmirea unui dosar pentru construcție nouă sau pentru restaurare.	Exerciții practice Portofoliu documente	7 ore fizice
8.4. Bibliografie orientativă: 1. BRANIȘTE, Ene et alli, <i>Tipicul bisericesc</i> , Editura I.B.M, București, 1976 ² ; 2. Cărțile de strană și de altar ale BOR (Evanghelie, Apostolul, Liturghierul (Rânduiala Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii), <i>Catavasierul (sau Octoiul mic)</i> , <i>Octoiul Mare</i> , <i>Triodul</i> , <i>Penticostarul</i> , <i>Mineiele</i> .		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cunoaște, distinge și aplică principalele rânduieli liturgice, înțelegând motivele și justificările modificării cultului crești. Utilizează corect concepte liturgice în dezbateri publice cu nivel mediu de științificitate.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect formulat pe baza suportului de curs</i>	40%
		<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect formulat pe baza bibliografiei</i>	20%
		<i>Implicare în dezbateri și activități didactice, complementare, realizată prin observație directă și comunicată înaintea examenului.</i>	10%
10.5 Seminar/laborator	Verificare practică	<i>Evaluarea frontală a deprinderilor practice pe baza unui subiect extras de către student</i>	30%

10.6 Standard minim de performanță:

Pentru nota 5 (cinci): Identifică și distinge principalele stiluri din arhitectura creștină. Cunoaște cele mai importante argumente doctrinare în favoarea cinstirii icoanelor și poate deosebi un tablou religios de o icoană.

Data completării

28.08.2020

Semnătura titularului de curs

.....

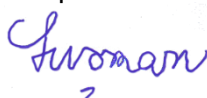

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în catedră

21.09.2020

Semnătura director de departament

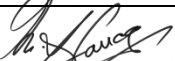
.....

² Pot fi folosite oricare dintre edițiile mai noi ale cărților de cult și ale Tipicului bisericesc, cu condiția coroborării acestora cu cele mai noi modificări introduse de Sinodul BOR.

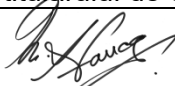
Pr. lect. dr. Dragoş ŞUŞMAN

ANEXĂ LA FIȘA DISCIPLINEI

b. Evaluare – mărire de notă

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
Participarea la 50% din activitățile didactice și însușirea conceptelor de bază.*			
Data completării	Semnătura titularului de curs		Semnătura titularului de seminar
28.09.2020			

c. Evaluare – restanță

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen	Lucrare scrisă	
10.5 Seminar/laborator	Referate, eseuri, proiecte etc.	Prezentare la seminar	
10.6 Standard minim de performanță			
Participarea la 50% din activitățile didactice și însușirea conceptelor de bază*,**			
Data completării	Semnătura titularului de curs		Semnătura titularului de seminar
28.09.2020			

*Formulare orientativă

**Dacă disciplina are prevăzute ore de laborator trebuie prevăzute modalitățile de recuperare a acestora.